

KESKKONNAAMET

Triin Leetmaa
RMK looduskaitseosakond
triin.leetmaa@rmk.ee

Teie 09.08.2023

Meie 11.09.2023 nr 7-11/23/16128-2

Hilissuvisest niitmisest pärandniitudel Tallinna linnas

Austatud Triin Leetmaa

Oma 8. augusti 2023.a kirjas märkisite, et Tallinna linna Keskkonnaamet soovib hakata kõigil linna rohealadel, sh Pirita jõe äärsel pärandniitudel (ehk pool-looduslikel kooslustel), kasutama ainult hilist niitmist, st alates 15. augustist ning palusite Keskkonnaameti seisukohta selles küsimuses.

Sellele küsimusele vastamiseks tuleb vaadata pärandniitude taastamise ja hooldamise eesmäärke.

Pärandniitude kui elupaikade taastamise ja hooldamise põhieesmärgiks on võimalikult kõrge niitude loomumase elurikkuse tagamine mõõduka inimõju tingimustes. Seda nii tüüpilise niidutaimestiku kõrge liigirikkuse kui ka niiduelupaikadega seotud loomastiku ja seenestiku osas.

Üheks põhiliseks pärandniidu hooldamismeetodiks on niitmine, mis traditsiooniliselt on toimunud heintaimede õitseperioodil, mis algab Eesti aladel juuni keskel ja lõpeb juuli keskpaigas. Niidetud rohhtaimestik lastakse kohapeal vaaludes kuivada ning eemaldatakse seejärel niidult, millega hoitakse tagasi niidumulla toitainerikkuse ülemäärane tõus ning kõrgemakasvuliste hõlvava iseloomuga rohundite pealetung. Sel ajal niidetud hein sobib ka mitmesuguste kariloomade söödaks.

Paljudele taimedele mõjub kesksuvine niitmine õitseajal noorendavalt, juba mõne nädala pärast leiab aset kordusõitsemine, mis tagab nektari- ja õietolmutoidulistele putukatele täiendava toidulaua. Kesksuvisel, kuni juuli lõpuni, niitmise järel kasvanud taimede ädal ei jõua sügiseste külmade tulekuks eriti puituda ning valdavalt laguneb kevadeks järgmise taimekasvuperioodi alguseks. Enne juuli keskpaika niitmise puuduseks aga on, et niiduala kasutavad pesitsemiseks ka mitmed maaspesitsevad linnuliigid ning kõrge rohustu võib olla varjupaigaks ka metskitsetalledel ja jänesepoegadele. Lisaks tuleks hilist niitmist rakendada ka juhul, kui konkreetset niidul kasvavad kaitsealuste liigid, kelle seemnelist levikut on soov hilisema niitmisega soosida või kui seda näeb ette liigi tegevuskava.

Hilissuvisel niitmisel alates 15. augustist on järgmised puudused:

1. Kõrgemakasvulised hõlvava kasvuiseloomuga rohundid on jõudnud õitseda ning viljuda ning seemneid levitada, mitmeaastased neist (jäneskastik, päideroog, harilik orashein, põdrakanep, põldohakas, kõrvenõges, mets-harakputk, naat, vallutuslikest ehk invasiivsetest võõrtaimedest kanada kuldvits) ka varuda oma olulise osa säilitusaineist ja vegetatiivselt levida.
2. Madalamakasvulised rohundid jäävad valguskonkurentsis alla ja hääbuvad, eriti need, kelle

loomulik õitseaeq jääbki juulisse või augustisse, kes hilise niitmise kordumise tagajärjel oma õitsemiseni üldse ei pruugi jõudagi.

3. Niidetud hein on juba puitunud ning kaotanud suure osa oma toiteväärtusest, sobides vaid allapanuks või energeetiliseks toormeks, mistõttu tema tarbimisväärtus on kesksuviselt varutud heinast oluliselt madalam.

4. Alates augusti keskpaigast ei pruugi niidetud hein enam loomulikul teel kuivada vaid kipub kergesti mädanema minema, mis vähendab tema tarbimisväärtust veelgi.

5. Augustis esineb juulist sagedamini ka pikemaid vihmaerioode, mistõttu on oht, et niidet ei pruugi enam üldse teha saada.

Niitudel pesitsevate kaitsealuste linnuliikide, kellest Pirita jõe ääres on teada rukkiräägu esinemist, leiukohtade kaitseks on seal keelatud niitmine enne 15. juulit.

Kokkuvõtvalt pole lausaline hiline niitmine alates 15. augustist pärandniitude väärtuste säilitamise huvides vaid soovitatav on varieeruv ja mitmekesine niitmine võttes arvesse niidul esinevaid liike.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Gunnar Sein

juhataja

maahoolduse büroo

Tarmo Niitla 5688 4341

tarmo.niitla@keskkonnaamet.ee